

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ
І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

01–02 грудня 2023 року

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ**

Одеса – 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

01–02 грудня 2023 року

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ**

Одеса – 2023

кількісному, так і в якісному аспектах. Під час проведення дослідження були зазначено такі зміни: учні значно розширили свої знання про будову слів та методи їх утворення в українській мові та успішно використовували ці знання на практиці.

Отже, отримані результати дослідження свідчать, що розроблена методична система для вивчення морфеміки та словотвору на основі функційно-семантичного підходу є дієвою та обґрунтованою в практичному плані.

Література

1. *Грещук В. В.* Основоцентрична дериватологія: історія, стан, перспективи. Актуальні проблеми українського словотвору. Івано-Франківськ, 2002. С. 68-78. 2. *Полюга Л. М.* Варіанти морфем і морфемний розбір слова. *Українська мова і література в школі.* 1983. № 2. С. 38-42. 3. *Сучасна українська мова (Морфеміка. Словотвір. Морфологія): навчально-методичний посібник / А. П. Загнітко, О. Г. Важеніна, Ж. В. Краснобаєва-Чорна, З. Л. Омельченко.* Донецьк: ДонНУ, 2012. 218 с. 4. *Хрустик Н. М., Хаценко Л. І.* Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір: Практикум: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 136 с.

Анна Кириленко,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
2 року навчання історико-філологічного факультету
Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Науковий керівник: к.пед.н., доц. О. А. Кучерява

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД І КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ: МОЖЛИВОСТІ УРОКІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті проаналізовано поняття інтегрованого підходу та його роль у розвитку креативного мислення учнів на уроках української мови.

Ключові слова: інтегрований підхід, урок української мови, креативне мислення.

The article is devoted to the problem of using an integrated approach in Ukrainian language lessons for the development of creative thinking.

Key words: integrated approach, creative thinking, Ukrainian language lessons.

Актуальність дослідження. Розкриття творчого потенціалу особистості учня, розвиток критичного й творчого мислення є актуальними питаннями сучасного освітнього процесу. У нинішньому темпі життя для здійснення успішної професійної діяльності важливо володіти не лише достатнім обсягом знань, але й творчо мислити, генерувати нестандартні ідеї й виявляти ініціативу.

Мета статті — описати можливості інтегрованого підходу у процесі розвитку креативного мислення учнів на заняттях з української мови.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, навчання становить важливий етап в житті кожної особистості. Протягом цього періоду розширюються знання про

навколишній світ та формуються ключові компетентності, з-поміж яких окреме місце посідає розвиток креативного мислення.

У психології та педагогіці креативність визначають як процес творчості, його результат та властивість особистості. Зокрема питання, пов'язані із сутністю та розвитком креативного мислення, знаходимо у працях Д. Векслера, Р. Стернберга, Е. Торренса, К. Роджерса, М. Гнатко та ін.

У сучасному тлумачному словнику зазначено, що креативність — «творча та новаторська діяльність» [2, 211].

За визначенням В. Химинця, креативність — це творчі можливості людини, які можуть виявлятися в різних аспектах, таких як мислення, почуття, спілкування, окремі види діяльності. Творчість характеризує як особистість в цілому, так і окремі її аспекти, продукти діяльності та процес їх створення [4, 11].

Креативне мислення становить вміння особистості ефективно генерувати, оцінювати та вдосконалювати ідеї, продукувати оригінальні й ефективні рішення, а також допомагає подолати кризові ситуації, робить життя більш різноманітним і сприяє реалізації творчих ідей та самореалізації. Його вияви можна спостерігати через продукти, що створені за його участю, такі як винаходи, художні твори, нові розробки у науці, техніці та бізнесі, а також ідеї й інші творчі вияви [3, 48].

На сучасному етапі лінгводидактика приділяє значну увагу розвитку творчого мислення учнів. Зокрема розглянемо можливості інтегрованого підходу в організації творчої діяльності школярів.

Загальновідомо, що інтегрований підхід у навчанні — це метод, який об'єднує різні предмети чи теми в один урок або навчальний блок, забезпечуючи більш повне розуміння та зв'язок між різними аспектами навчального матеріалу. Основні характеристики інтегрованого підходу до навчання включають:

1) *поєднання предметів*: замість того, щоб вивчати різні предмети окремо, інтегрований підхід передбачає об'єднати їх в одну тему чи проєкт;

2) *контекстуалізація*: учні бачать, як знання можна застосувати у різних контекстах, що сприяє глибшому розумінню теми.

3) *розвиток умінь*: інтегроване навчання сприяє розвитку широкого спектру умінь, таких як робота в команді, креативність, аналітичне та критичне мислення.

4) *активна діяльність*: учні можуть брати активну участь у власному навчанні, працюючи над проєктами та завданнями, які їм цікаві.

5) *зв'язок із реальним життям*: інтегрований підхід дозволяє створювати уроки, які відображають реальний світ, що робить навчання більш змістовним.

6) *підвищення мотивації*: завдяки зацікавленості в темі чи проєкті, учні частіше проявляють інтерес та більшу мотивацію для навчання [1, 14-15].

Інтегрований підхід може бути успішно використаний у навчанні будь-якого предмету, включаючи українську мову. Зокрема цікавим є використання міжпредметних зв'язків між українською мовою, українською літературою та зарубіжною літературою. Наприклад, НУШ пропонує навчальну програму

«Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжна літератури). 5-6 класи» для загальноосвітніх шкіл (авт. Старагіна І. П., Новосьолова В. І., Терещенко В. М., Романенко Ю. О., Блажко М. Б., Ткач П. Б., Панченков А. О., Волошенюк О. В.).

Для реалізації інтегрованого підходу у вивченні української мови, української і зарубіжної літератур та розвитку креативного мислення можна використовувати такі вправи:

Творче письмо: Заохочуйте учнів створювати власні оповідання, вірші чи літературні твори. Це може бути пов'язано із вивченими темами на уроках української мови чи з вільною темою.

Рольові ігри: Складайте сценарії чи діалоги, де учні грають ролі різних персонажів. Це сприяє розвитку вмінь висловлювати свої думки як інша особистість.

Створення власних слів: Запропонуйте учням створити нові слова та вирази. Це не лише збагачує словниковий запас, але й розвиває їхній креативний потенціал.

Театралізовані читання: Розгляньте можливість організації театралізованих читань на основі вивчених творів або власних творчих робіт учнів.

Творчі проєкти: Пропонуйте творчі проєкти, наприклад, створення власного герба, написання словника слів і фраз чи казки, оповідання.

Вираженню творчих думок сприяють такі завдання, як віршовані диктанти, створення поетичних висловлювань, написання казок, есе, складання загадок тощо.

Висновки. Отже, формат сучасного уроку з української мови й літератури, що застосовує концепції креативної освіти та використовує інтерактивні технології, на якому через засоби художнього слова активно розвивається творче мислення, становить найбільш оптимальний підхід для розв'язання сучасних суспільних викликів. Цей підхід сприяє формуванню творчої мовної особистості.

Література

1. *Ігнатишин Г. М.* Розвиток творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури. *Українська мова.* URL: <https://vseosvita.ua>. 2. *Новий* український тлумачний словник. Харків, 2008. с. 308. 3. *Мрихіна О.* Креативне мислення: електронний підручник, 2023. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/> 4. *Химинець В.* Інноваційна освітня діяльність. Ужгоро : Інформаційно-видавничий центр ЗІППО, 2007. 274 с.

Галина Коваленко,
здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти 4 року навчання
історико-філологічного факультету
Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
Науковий керівник: к.філол.н., доц. Т. І. Крупеньова